

Folkhälsoarbetet i Tibro kommun

Verksamhetsberättelse – 2022

TIBRO

 **VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN**

Innehåll

Inledning

Del 1 - Uppföljning av folkhälsoavtalet	4
Del 2 - Prioriterat lokalt folkhälsoarbete	7
Folkhälsorådets ekonomiska slutrapport	8
Del 3 - Eventuell bilaga med ytterligare information	10

Verksamhetsberättelsen har godkänts av folkhälsorådet i Tibro kommun den 2022-02-13

Jan Hanna (S)
Folkhälsorådets ordförande
Tibro kommun

Maria Hjärtqvist (M)
Folkhälsorådets vice-ordförande
Delregionala nämnden östra (DRNÖ)

Inledning

Enligt avtalet om lokalt folkhälsoarbete ska det varje år sammanställas en verksamhetsberättelse för respektive kommun i Skaraborg som beskriver en uppföljning av dess åtagande i folkhälsoavtalet, samt utvalda delar av det föregående årets planerade folkhälsoarbete.

Folkhälsoarbetet ska, så som det står i avtalet, ”innehålla systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i hälsa. Det ska bedrivas med utgångspunkt i hälsans bestämningsfaktorer, det vill säga befolkningens livsvillkor, livsmiljöer och levnadsvanor. Arbetet ska omfatta både hälsofrämjande och förebyggande insatser. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och utgå från befolkningens behov.”

Syftet med verksamhetsberättelserna

Att Delregionala nämnden östra (DRNÖ), kommunerna och andra intressenter ska få en enkel och överskådlig bild över det folkhälsoarbete som har genomförts under året i respektive kommun och i Skaraborg.

Att ge underlag för dialog och vägledning för beslut, uppdrag och insatser.

Del 1

Uppföljning av folkhälsoavtalet

Åtaganden i avtalet	Helt uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt	Inlett processen för att uppfylla åtagandet	Motivering till svaret
Folkhälsoarbetet ska vara långsiktigt och utgå från befolkningens behov	☒	☐	☐	☐	Folkhälsoarbete har sin utgångspunkt i kommunens styrmodell som grundar sig i Tibros vision "Tillsammans, hållbart, nära - #viärtibro" och de strategiska målen, se nedan. I kommunens folkhälsoarbete ligger även regionala uppdrag och handlingsplaner samt måldokument till grund för uppdraget.
Folkhälsoarbetet ska ha tydliga mål och en tydlig uppföljning	☒	☐	☐	☐	I kommunens folkhälsoplan finns såväl mål, genomförande, uppföljning. Folkhälsoarbete följs även upp med hjälp av indikatorer i kommunens strategiska mål: 1. Alla är självförsörjande och har en meningsfull vardag 2. Tibro är en livskraftig boendekommun 3. Vi levererar kvalitativ välfärd med invånaren i centrum Uppföljningen sker via både delrapport och årsredovisning
Folkhälsoarbetet ska bygga på systematiska och målinriktade insatser	☒	☐	☐	☐	Se text ovan

Folkhälsoarbetet ska vara integrerat i ordinarie verksamhet	☐	☒	☐	☐	<p>Det lokala folkhälsoarbetet bygger på systematiska och målinriktade insatser som bedrivs i samarbete med kommunens förvaltningar och deras verksamheter utifrån den lokala folkhälsoplanen målområden, samt kommunens strategiska mål.</p> <p>Ökat och närmare samarbete med och emellan verksamheterna önskas för att kunna arbeta tillsammans i mera långsiktiga målområden över flera förvaltningar. Kartläggning och översyn av olika gruppkonstellationer har påbörjats i kommunen.</p>
Styrning och ledning av folkhälsoarbetet ska vara integrerat i kommunens ledningssystem	☒	☐	☐	☐	<p>I kommunens styrmodell som har sin utgångspunkt från visionen och de strategiska målen är hållbar utveckling ett viktigt begrepp för den långsiktiga planeringen av kommunens utveckling. Inom ramen för detta ligger Agenda 2030 som en stor drivkraft till ett hållbart samhälle vad gäller ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Folkhälsoarbetet integreras med hälsofrämjande och förebyggande insatser till kommunens hållbara utveckling.</p> <p>Kommunens analysgrupp med representanter från alla förvaltningar samt folkhälsostateg genomför varje år en delårsrapport och en helårsrapport. Uppdraget till rapporten är att belysa förvaltningarnas fokusområden (där även folkhälsa finns med) utifrån mål och resultat, samt återge en analys kopplat till kommunens strategiska mål och indikatorer.</p>

Åtaganden i avtalet	Helt uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt	Inlett processen för att uppfylla åtagandet	Motivering till svaret
Kommunen ansvarar för att ta fram en långsiktig och strategisk planering för det lokala folkhälsoarbetet med framtagna behovsbilder och prioriteringar.	☒	☐	☐	☐	Den strategiska och långsiktiga planeringen för kommunens folkhälsoarbete har dels sitt ursprung från kommunens vision och strategiska mål, Men folkhälsoarbetet bygger även på specifika målområden i årlig upprättad folkhälsoplan som beslutats i kommunens folkhälsoråd. Aktiviteterna inom områdena kan vara tillfälliga under året eller vara fleråriga.
Planeringen för folkhälsoarbetet ska innehålla uppföljningsbara mål/indikatorer	☒	☐	☐	☐	Till varje målområde i upprättad folkhälsoplan finns tydlig och klar målsättning. Folkhälsoarbetet följs även upp utifrån kommunens indikatorer till kommunens strategiska mål.
Kommunen ska aktivt använda samhällsplanering och kommunal verksamhet för att främja befolkningens hälsa	☒	☐	☐	☐	Kommunen och dess verksamheter har under 2022 alla bidragit och genomfört en stor satsning på utbildning i psykisk hälsa och suicidprevention för alla kommunens medarbetare och chefer. Insatsen genererar inte bara kunskap till deltagarna utan sprids även till deltagarnas familj och närstående vilket främjar hälsa till för Tibros invånare.
Kommunen ska bidra med kunskaps- och metodstöd i folkhälsoarbetet	☒	☐	☐	☐	I det lokala folkhälsoarbetet sker utbyte av kunskap och metodstöd i samverkan med och mellan medarbetaren ute i verksamheterna. Även i samverkan och dialog med chefer sker kunskaps- och metodutbyte. Samverkan och utbytet ger ökande möjligheter för att bedriva utveckling inom folkhälsoarbetet med och emellan verksamheter.

Del 2

Prioriterat lokalt folkhälsoarbete

➤ **Fullföljda studier – genom trygghet och studiero**

Är en metod/utbildningskonceptet som handlar om att behålla och öka kvaliteten inom förskolan och grundskolan genom att bland annat anlägga en hel skolas-ansats, skapa systematik för optimala lärmiljöer, verka för ett gott skolklimat, utbilda personal och göra elever delaktiga.

Under våren har förskolans medarbetare tagit del av alla föreläsningar. Föreläsningar till fritidshem har anpassats till deras kontext och personalen har tagit del av dessa under kvällstid. Under hösten har föräldramöten genomförts med fokus på trygghet och lekro för alla vårdnadshavare i kommunal förskola, vidare har handledning genomförts i flera arbetslag.

Grundskolan har tagit del av alla föreläsningar och har så smått börjat se och arbeta på mer riktade insatser i respektive enhet. Ansvariga chefer har tillsammans med extern projektledare haft avstämningsmöte kring det fortsatta arbetet. En av enheterna har inlett arbete med externt stöd.

- **Psykisk hälsa – främjande och förebyggande insatser**, se mer beskrivning nedan
- **Åldrande med livskvalité – Ofrivillig ensamhet**, se mer beskrivning nedan
- **Fysisk- och psykisk hälsa - Främjande och förebyggande**, se mer beskrivning nedan

Följande områden har prioriterats under året:

Beskrivning

I detta avsnitt ges en översiktlig bild över områden (max 3) som har varit särskilt prioriterade under det aktuella året (utöver detta kan även ytterligare arbete ha genomförts inom andra områden).

Övergripande kommentar om området

Målgrupp 1:

Under 2022 har fyra medarbetare i kommunen utbildats till instruktörer i programmet YAM (Youth Aware of Mental health), där målet är att öka kunskapen och främja samtal om psykisk hälsa samt främja problemlösningsförmåga och emotionell utveckling för ungdomar i årskurs 8.

Målgrupp 2: Studio Ludum är ett projekt riktat till personer som varit "hemmasittare" i grundskolan, vilket medfört att de inte klarat grundskolan och därmed inte kunnat söka gymnasieskola, alternativt att personen hoppat av gymnasiet. Dessa personer behöver extra och anpassat stöd för att komma ifrån det invanda beteendemönstret, må bättre och succesivt anpassa sig till samhällets krav. Syftet med projektet är att bidra till att fler individer kommer ut på arbetsmarknaden eller börjar studera och klarar sin egen försörjning. Projektet har under 2022 startat upp med uppbyggnad av både fysiska och digitala miljöer för att kunna möta individerna med olika behov och förutsättningar. Under året har tre individer varit helt inskrivna i programmet och två har varit på gång. Resultatet har bland annat visat på förbättrad aktivitetsnivå och ökat välmående. Projektet Studio Ludum har varit en trygg plats för att ladda batteri för att våga ta övriga steg i områden inom livet så som exempelvis skolgång, utredning och diagnosställning.

Målgrupp 3:

- Under 2022 har cirka 1000 medarbetare och chefer genomgått en digital livesänd grundläggande utbildning i psykisk hälsa och suicidprevention, "Våga mötas i det som är svårt". Även politiker i kommunen har fått gå en kortare version av samma utbildning.
- Medborgare har erbjudits utbildning från Suicid Zero i december 2022 samt januari 2023.
- I samband med internationella suicipreventiva dagen erbjöds allmänheten en digital föreläsning med Ullakarin Nyberg, överläkare, med dr. Norra Stockholms Psykiatri.
- En arbetsgrupp med representanter från varje förvaltning har startat upp med målet att se över och synliggöra det suicipreventiva arbetet inom förvaltningarnas verksamheter.
- I mars 2023 har en utbildning i samtalsmetodik, "Våga samtala i det som är svårt" planerats. Denna utbildning kommer i första hand inrikta sig till medarbetare som i sin profession möter medmänniskor i olika kriser i livet.

Område: Åldrande med livskvalité – Ofrivillig ensamhet **Målgrupp:** Kvinnor och män 65 år och äldre

Aktuell status för arbetet	Process påbörjad/pågående	Process slutförd	Samverkan med andra kommuner	Samverkan med externa parter	Samverkan med regionens verksamheter	Delfinansiering från folkhälsorådet
Planering	☒	☐	☐	☒	☐	☒
Implementering av insatser	☒	☐	☐	☒	☐	☒
Arbete utifrån befintliga handlingsplaner	☒	☐	☐	☒	☐	☐
Utformning av policy/rutiner/riktlinjer	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Uppföljning/utvärdering	☒	☐	☐	☐	☐	☐

Övergripande kommentar om området

Ofrivillig ensamhet är ett stort problem i samhället. Det förekommer i alla åldrar och det kan vara svårt att nå dessa människor då de ofta har ett mycket litet, eller inget nätverk alls. Efter gemensam workshop tillsammans med olika verksamheter, organisationer och kyrkan beslöt sig ”träffpunkten Solsidan” att bjuda in olika organisationer i kommunen till en träff för att gemensamt ”spåna” kring hur vi skulle kunna nå och stötta personer som är ofrivilligt ensamma. Första träffen genererade flera träffar under 2022. Tillsammans har gruppen stratat upp ett flertal verksamheter och aktiviteter så som:

- Inventering av alla mötesplatser.
- Solsidan driver olika rörelseaktiviteter tre gånger i veckan.
- Solsidan har utökat öppettiderna till café på söndagarna, med hjälp av volontärer.
- Frivilliga är behjälpliga med stöd för att komma till Solsidan.
- Tillsatt tjänst från AME ”Fixar Hebbe” finns till för 65+ eller för personer med funktionsnedsättning.
- Frivilliga medlemmar från SPF ges i uppdrag att bli kontaktperson för en ofrivillig ensam senior som är boende hemma.
- I samverkan med Solsidan och SPF har konceptet medmänniska och ledsagare tagits fram.
- För att nå flera med information kring alternativa färdmedel kommer trafikledningskontoret annonsera på sociala medier samt även via kommunens informations TV

Område: Fysisk- och psykisk hälsa - Främjande och förebyggande **Målgrupp:** Tibro kommuns invånare

Aktuell status för arbetet	Process påbörjad/pågående	Process slutförd	Samverkan med andra kommuner	Samverkan med externa parter	Samverkan med regionens verksamheter	Delfinansiering från folkhälsorådet
Planering	☒	☐	☐	☒	☐	☒
Implementering av insatser	☒	☐	☐	☒	☐	☒
Arbete utifrån befintliga handlingsplaner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utformning av policy/rutiner/riktlinjer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uppföljning/utvärdering	☐	☐	☐	☐	☐	☒

Övergripande kommentar om området

Under hösten 2022 har folkhälsa tillsammans med samhällsbyggnadsenheten projekterat fram "Hälsans stig", vilket är ytterligare satsningar av ett grönnare centrum med möjlighet till flera mötesplatser, meningsfull fritid och naturnära rekreation. Projektet har bestått av att se på möjlighet till förlängning av Å-leden och sammanlänka "Hälsans stig" med Å-leden för att på så sätt ge kommunens invånare flera möjligheter till rekreation och fysisk aktivitet. Invigning av "Hälsans stigen" kommer ske under våren 2023.

"På egna ben" är en utmaning för elever i årskurs 4–6 som handlar om att ta sig till skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt och minska de ofta korta bilresorna. Idag körs nästan en femtedel av mellanstadiebarnen till/från skolan. "På egna ben" i Tibro är en 3-års satsning som har till syfte att öka barns självförtroende och fysiska aktivitet, vilket i sin tur ökar barns koncentrationsförmåga under skoldagen samt att all rörelse ger positiva effekter på folkhälsan. 2022 blev första året och det för tidigt att dra några större slutsatser om cyklandet ökat, men resultatet för detta år visar ändå på positiv respons från både elever och lärare.

Familjecentralen och BVC startade under 2022 gemensam satsning kring att barn i tidig ålder skall få ökande möjligheter till läsförståelse. Målsättningen är att när barngrupperna firar 1-årskalas sponsrar familjer med boken "Hela fina jag" som föräldrarna kan läsa högt för sina barn, uppföljning görs sedan vid besök på BVC för 18 månaders kontrollen.

Familjecentralen har även stärkt upp sitt ABC kurs med att ge ut grundboken "Fem gånger mer kärlek" till föräldrarna för att boken då kan användas som ett stöd och uppslagsverk under kursen gång. Uppföljning av bokens betydelse görs vid femte uppföljningsträff som är efter 2 månader efter avslutad kurs.

Folkhälsorådets ekonomiska slutrapport för 2022

Verksamhet	Budgeterat 2022	Förbrukat 31 december	Återstående medel
Fullfölja studier – genom trygghet och studiero	80 000	- 80 000	0
Psykisk Hälsa – Främjande och förebyggande insatser	165 000	-165 000	0
Åldrande med livskvalité – Ofrivillig ensamhet	10 000	- 10 000	0
Psykisk/fysisk hälsa - Främjande och förebyggande	57 000	- 57 000	0
Övrigt	20 000	- 20 000	0
Summa	332 000	- 332 000	0

Har icke förbrukade medel överförts till nästkommande år?

Ja

Nej

Kommentarer

Resultatet av innevarande årsbudget 2022 har förbrukats enligt Tibro kommuns folkhälsoplanens målområdena i syfte att stärka invånarnas folkhälsa.

Del 3

Eventuell bilaga med ytterligare information

Möjlighet finns att skicka med en bilaga med ytterligare information om folkhälsoarbetet som har genomförts. Har en sådan bilaga, i någon form, utformats?

Ja

Nej

Kontaktperson: Marina Timm, folkhälsostrateg

Telefon: 0504-183 60

E-post: marina.timm@tibro.se